REGLEMENTĂRI INTERNAȚIONALE PRIVIND MIGRAȚIA

Victor FRUMUSACHI

Doctorand, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: frumusaky90@mail.ru

<https://orcid.org/0000-0002-7167-7700>

Migrația ilegală reprezintă unul dintre fenomenele infracționale cu dimensiuni internaționale, care a caracterizat societățile din toate timpurile. La etapa curentă, însă, acest fenomen a luat amploare și dimensiuni foarte înalte. Procesele migratorii se desfășoară simultan și sunt în creștere în multe țări ale lumii. Or, un management eficient și o reglementare corespunzătoare a migrației pot juca un rol important în ceea ce privește dezvoltarea societăților și reducerea sărăciei umane. În acest sens, reglementarea corespunzătoare a fenomenului migrației imprimă situației adoptarea și implementarea unor standarde internaționale și naționale aferente. În fapt, standardele internaționale au format și formează în continuare bazele prevenirii și descoperirii infracțiunii de organizare a migrației ilegale, prevăzută de art. 362¹ CP RM, caracterul căreia vizează elemente transnaționale.

Cuvinte-cheie: globalizare, globalizare economică, internaționalizare, migrație, migrație ilegală, migrație internațională, infractor de frontieră.

ANALYSIS OF INTERNATIONAL REGULATIONS REGARDING MIGRATION

This article is an analysis of the system and content of international migration regulations, in terms of the evolutionary element and the significance of international standards in this regard. Illegal migration is one of the international criminal phenomena that has characterized societies of all times. At the current stage, however, this phenomenon has taken on a very large scale. Migration processes are taking place simultaneously and are growing in many countries around the world. However, effective management and proper regulation of migration can play an important role in the development of societies and the reduction of human poverty. In this respect, the regulation of the migration phenomenon imposes on the situation the adoption and implementation of related international and national standards. In fact, international standards have formed and continue to form the basis for the prevention and detection of the crime of organizing illegal migration, provided by art. 362¹ CP the RM, the character of which concerns transnational elements of this phenomenon.

Keywords: globalization, economic globalization, internationalization, migration, illegal migration, international migration, border offender.

ANALYSE DES REGLEMENTATIONS INTERNATIONALES SUR LA MIGRATION

Cet article représente une analyse du système et du contenu des réglementations internationales sur les migrations, à travers l'élément d'évolution et de l'importance des normes internationales à cet égard. La migration illégale est l'un des phénomènes criminels à dimension internationale qui a caractérisé les sociétés de tous les temps. Au stade actuel, cependant, ce phénomène a pris une échelle et des dimensions très élevées. Les processus migratoires sont menés simultanément et augmentent dans de nombreux pays du monde. Une gestion efficace et une réglementation appropriée des migrations peuvent jouer un rôle important dans le développement des sociétés et la réduction de la pauvreté humaine.

En ce sens, la régulation du phénomène de la migration impressionne la situation avec l'adoption et la mise en œuvre de normes internationales et nationales connexes. En fait, les normes internationales ont formé et constituent toujours la base de la prévention et de la découverte du crime d'organisation de la migration illégale, prévu par l'art. 3621 CP RM, dont le caractère concerne des éléments transnationaux de ce phénomène.

Mots-clés: mondialisation, mondialisation économique, internationalisation, migration, migration illégale, migration internationale, délinquant frontalier.

АНАЛИЗ МЕЖДУНАРОДНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ФЕНОМЕНА МИГРАЦИИ

Данная статья представляет собой анализ системы и содержания правил международной миграции с точки зрения элемента эволюции и значения международных стандартов в этом отношении. Незаконная миграция является одним из международных преступных явлений, характерных для обществ всех времен. Однако, на современном этапе этот феномен принял весьма внушительные масштабы. Миграционные процессы происходят одновременно и нарастают во многих странах мира. Однако, эффективное управление и надлежащее регулирование миграции может сыграть важную роль в развитии общества и сокращении масштабов нищеты. В этом смысле, регулирование миграции отражается на принятии и реализации соответствующих международных и национальных стандартов. Фактически, международные стандарты сформировали и продолжают составлять основу предупреждения и раскрытия преступлений, связанных с организацией незаконной миграции, предусмотренного ст. 3621 УПК РМ, характер которой касается транснациональных элементов данного явления.

Ключевые слова: глобализация, экономическая глобализация, интернационализация, миграция, нелегальная миграция, международная миграция, нарушитель границы.

Introducere

Prezentul articol vizează redarea și analiza sistemului și conținutului reglementărilor internaționale privind migrația, prin prisma elementului de evoluție și a semnificației unor standarde internaționale în acest sens. În raport cu scopul publicației, au fost trasate anumite obiective (sarcini de bază), care s-au limitat la:

- cercetarea punctuală a reglementărilor internaționale, care se conțin în multiple acte normative la nivel internațional;

- stabilirea unor standarde internaționale care au pus în evidență limitele reglementării migrației la nivel național, în particular în Republica Moldova, cele din urmă constituind cadrul normativ extrapenal pentru conceptualizarea juridico-penală a infracțiunii prevăzute la art.362¹ CP al RM (organizarea migrației ilegale).

Scopul și obiectivele trasate au fost materializate prin operarea mai multor metode și procedee științifice,

principalele fiind: metoda logică, metoda istorică (procedeul științific al analizei istorico-comparative), metoda sistematică, metoda comparată etc.

Migrația reprezintă o realitate care a existat de la începuturile omenirii și care va continua să existe atât timp cât vor fi discrepanțe din punct de vedere al bunăstării și al dezvoltării între diferitele regiuni ale lumii. Fenomenul nu a încetat în timp și este o problemă complexă, care indică la examinarea concomitentă a următoarelor elemente:

- siguranța persoanelor care solicită protecție internațională sau caută o viață mai bună,

- preocupările țărilor dezvoltate, care manifestă îngrijorare că presiunile exercitate de migrație le vor depăși capacitățile și care au nevoie de solidaritate din partea altor țări,

- preocupările celorlalte state cărora referitoare la capacitățile propriilor sisteme naționale de azil, integrare sau returnare de a face față fluxurilor importante în cazul nerespectării procedurilor la frontierele externe etc.

Abordând problema migrației, trebuie să facem distincție între formele acesteia:

- internă/externă și
- legală/ilegală,

care de altfel a redefinit autonomia statelor-națiune, accentul fiind pus pe multiculturalism [2].

Deși fluxuri migratorii importante întâlnim într-un număr relativ moderat de state ale lumii, „analizele precedente contestă ideea comună conform căreia a existat o creștere globală a volumului, diversității și sferei geografice a migrației. În timp ce migrația internațională nu s-a accelerat la nivel global, schimbările principale ale migrației globale au fost direcționale și sunt legate de schimbările majore politice și economice (...). Acest lucru subliniază importanța critică pentru a încorpora analiza riguroasă a modelelor de migrație internațională în analize mai largi ale schimbărilor economice și demografice” [3, p. 314]. În fapt, proporția migrației internaționale invocă asupra unui nivel al procesului general de globalizare și necesitatea/oportunitatea/realitatea cooperării în acest domeniu complex. În discursul său, Christos STYLIANIDES (*Comisar pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor*), sublinia că migrația reprezintă o realitate globală, pe care nicio țară nu o poate aborda de una singură. Prin urmare, se menționa că este necesar să se găsească soluții globale și să se partajeze responsabilitatea la scară mondială, pe baza unei cooperări internaționale [4].

Conținut de bază

Globalizarea și internaționalizarea piețelor determină noi comportamente migratorii, o fluiditate sporită a deplasărilor teritoriale, fenomenele migratorii având o semnificație aparte. Schimburile de populație inter-statale joacă un rol tot mai important, definit în principal pe două paliere:

- al transferurilor interculturale dintre state și
- al impactului politic al fluxurilor migratorii atât

asupra statelor de origine, cât mai ales asupra celor primitoare.

În fapt, treptat, fenomenul migrației, dintr-un obiectiv de studiu secundar sau rezidual a devenit unul principal, intensificându-se eforturile pentru evidențierea diferitelor aspecte de reglementare în mod sistematic și sistemic [8].

Cu atât mai mult, formarea spațiului comun al liberei circulații, în contextul migrației globale, determină statele membre cu o serie de implicații pentru autonomia și suveranitatea statelor-națiune.

Mai întâi, fluxul de imigranți ilegali și fără acte, pe motive economice sau de altă natură, demonstrează capacitatea limitată a multor state-națiune de a-și supraveghea independent frontierele.

În al doilea rând, nici statele care și-au extins supravegherea frontierelor nu au fost capabile să oprească în totalitate fluxul de imigranți ilegali.

În al treilea rând, numărul în creștere a încercărilor internaționale de a controla și coordona standardele naționale în privința migrațiilor demonstrează o recunoaștere a naturii în schimbare a autonomiei și suveranității statale și necesitatea de a spori cooperarea transfrontalieră în acest domeniu.

În al patrulea rând, în sfera standardelor economice și culturale, migrația a transformat mediul politic intern, în cadrul căruia operează statele capitaliste avansate: puterea colectivă și modelul de alianțe între actorii politici s-au schimbat, iar migrația a redefinit interesele politice, economice și de altă natură, precum și perceperea acestora [1].

În același timp, Pactul european privind imigrația și azilul evoca faptul că „crearea unui spațiu comun al liberei circulații confruntă statele membre cu noi provocări. Acțiunile unui stat pot afecta interesele altora. Accesul pe teritoriul unuia dintre statele membre poate fi urmat de accesul pe teritoriul altor state membre. Este imperativ ca fiecare stat să țină seama de interesele partenerilor săi în definirea și în

punerea în aplicare a politicilor sale în materie de reglementare a migrației, integrare și azil.” [9]

De aceea este firească tendința statelor și organismelor internaționale de a gestiona procesele migraționiste, de a promova o politică bine chibzuită, orientată spre obținerea unor avantaje maxime și spre minimizarea efectelor negative de la strămutările în masă ale populației. Un pas important este valorificarea relației dintre migrație și dezvoltare, prin asigurarea unui cadru de reglementare și standarde care ar pune în discuții și ar integra procesele migratorii în strategiile de redefinire a acestui fenomen.

Odată cu adoptarea DUDO, de către Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948 [10], ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28 iulie 1990 [11] orice persoană are dreptul să se mute și să trăiască în interiorul granițelor oricărui stat, dreptul în cauză a fost recunoscut tuturor - „oricine are dreptul să-și părăsească țara și să se reîntoarcă în ea” (art. 13).

Conferința generală a OIM din 8 iunie 1949, convocată la Geneva, după ce a înaintat unele propuneri referitoare la revederea Convenției privind migrațiunea în scop de Angajare din 1939, hotărăște, la 1 iulie 1949, adoptarea Convenției privind migrațiunea în scop de Angajare (revăzută) nr. 97, în vigoare la 22 ianuarie 1952 [12]. Având 23 de articole și 3 anexe, Convenția abordează incluziunea migranților, somând într-un fel statele semnatare să faciliteze migrația internațională pentru ocuparea forței de muncă. Republica Moldova a ratificat actul respectiv prin Legea nr. 209 din 29 iulie 2005 [13].

Mai mult ca atât, OIM a înaintat o Recomandare nr. 86 privind lucrătorii migrați (revăzută) din 1949 [14], cuprinzând opt părți cu 21 de paragrafe și o anexă, care descriu un șir de măsuri amendamente la Convenția privind migrațiunea în scop de Angajare (revăzută) nr. 97, în particular asistența migranților (*partea III*), recrutarea și selecția (*partea IV*), tratamentul egal în ceea ce privește accesul la angajare în câmpul muncii

și supravegherea condițiilor de angajare și muncă (*partea V*), protecția lucrătorilor migrați împotriva expulzării, ținându-se cont de insuficiența resurselor lucrătorului sau starea peții de ocupare a forței de muncă (*partea VI*).

Potrivit art. 2-4 din Protocolul nr. 4 la CEDO (adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950), orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora. (...) Nimeni nu poate fi privat de dreptul de a intra pe teritoriul statului al cărui cetățean este. (...) Expulzările colective de străini sunt interzise [5].

În anul 1951, la nivel internațional, sub egida ONU, a fost adoptată Convenția privind statutul refugiaților [15], completată cu Protocolul privind statutul refugiaților din 1967 [16]. În înțelesul acestora, refugiatul este orice persoană care în urma unor temeri justificate de a fi persecutată, pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică, se găsește în afara țării sale de origine și nu poate, sau din cauza acestor temeri, nu dorește să revină în această țară (*art. I*). Principiul de bază al tratatului este cel al nereturnării, conform căruia un refugiat nu ar trebui să fie trimis înapoi într-o țară în care viața sau libertatea lui sunt grav amenințate, considerată în zilele noastre o regulă a dreptului internațional public. RM a ratificat actul respectiv prin Legea nr. 677 din 23 noiembrie 2001 [17].

Totodată, Adunarea Generală a ONU a înființat la 14 decembrie 1950, Înalțul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (UNHCR), mandatându-l să conducă și să coordoneze operațiuni internaționale pentru protecția refugiaților, apărând drepturile și

bunăstarea refugiaților. Pe lângă refugiați, în decursul anilor, UNHCR s-a implicat și pentru rezolvarea problemei apatrizilor - atribut care nu a fost inclus în mod explicit în mandatul său la momentul înființării. Acest lucru s-a întâmplat în anul 1974, când UNHCR a devenit Agenția ONU cu responsabilități pe linia monitorizării situației apatrizilor [18].

De altfel, UNHCR a devenit un actor foarte important în abordarea de tip „cluster” a ONU referitor la fenomenul migrației, iar în martie 2016 acesta a prezentat *Planul UNHCR pentru gestionarea situației imigranților și refugiaților*, adresat statelor membre ale UE, care cuprinde mai multe linii cadru [19]:

- aplicarea integrală a abordărilor de tip „hotspot” și relocarea solicitanților de azil din Grecia și Italia concomitent cu returnarea persoanelor care nu se califică pentru protecția refugiaților, inclusiv în baza acordurilor de readmisie existente;

- sporirea sprijinului acordat Greciei, pentru a gestiona urgența umanitară, inclusiv în ceea ce privește relocarea și returnarea sau readmisia;

- asigurarea respectării tuturor legilor și directivelor UE în materie de azil între statele membre;

- existența mai multor căi sigure, legale, disponibile pentru imigranți și refugiați să călătorească în Europa în cadrul programelor gestionate - de exemplu admisie umanitară, sponsorizări private, reunificarea familiei, burse pentru studenți și programe de mobilitate a muncii, astfel încât refugiații să nu recurgă la contrabandiști și traficanți pentru a găsi siguranță;

- protecția persoanelor în fața riscurilor fizice, inclusiv prin sistemele de protecție a copiilor neînsoțiți și separați, măsuri de prevenire și combatere a violenței sexuale și pe criterii de gen, îmbunătățirea operațiunilor de căutare și salvare pe mare, salvarea de vieți omenești prin combaterea traficului de ființe umane, precum și combaterea xenofobiei și a rasismului care vizează refugiații și migranții;

- dezvoltarea la nivel european a unor sisteme de responsabilitate pentru solicitanții de azil, inclusiv

crearea de centre pentru înregistrarea în principalele țări de sosire, precum și înființarea unui centru de distribuire a cererilor de azil într-un mod echitabil între statele membre ale UE.

Pe lângă UNHCR, începând cu anul 1952, ONU pentru Educație, Știință și Cultură (*UNESCO*) [20], fondată în anul 1945, la Paris (Franța), a început să fie tot mai preocupat de promovarea studiilor sociale și de aspectele culturale ale migrației internaționale. Prin urmare, a elaborat un studiu asupra cercetării în privința migrației internaționale în care a fost analizată migrația din punct de vedere economic și demografic [21].

Luând în considerație schimbările economice și sociale majore pe plan mondial, fluxurile migraționale globale, s-a conturat o altă paradigmă, reversă celei facilitări a mișcării forței de muncă, în particular controlul procesului migrațiunii, eliminării migrațiunii ilegale și contracararea organizatorilor migrației clandestine.

Convenția privind migrația în condiții abuzive și promovarea egalității de șanse și a tratamentului lucrătorilor migranți nr. 143 din 1975 (*24 articole*) [22] oferă măsuri referitor la controlul procesului migrațiunii, combaterea migrației ilegale, stabilind, în același timp, obligația generală de a respecta drepturile fundamentale ale tuturor lucrătorilor migranți. Se extinde, de asemenea, domeniul de aplicare al egalității între lucrătorii migranți rezidenți legal și lucrătorii naționali în afara prevederilor Convenției din 1949, pentru a asigura egalitatea de șanse și tratament în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, securitatea socială, drepturile sindicale și culturale și libertățile individuale și colective pentru persoanele care, în calitate de lucrători migranți sau membri ai familiilor lor, se află în mod legal pe teritoriul unui stat de ratificare, precum și solicitând statelor ratificatoare să faciliteze reunificarea familiilor lucrătorilor migranți cu ședere legală pe teritoriul lor.

În acest sens, OIM a înaintat o Recomandare nr. 151 privind lucrătorii migranți din 4 iunie 1975 [23], cuprinzând trei părți:

- măsuri care trebuie luate pentru a asigura respectarea principiului egalității tratamentului și oportunității între lucrătorii migranți aflați legal pe teritoriul statului membru, cetățenilor săi (*partea I*),

- principiile politicii sociale și dreptul lucrătorilor migranți și a familiilor de a se bucura, în aceeași măsură, de avantajele acordate naționalilor, ținând cont de acele necesități specifice, pe care ei le pot avea până când se vor adapta la societatea țării de angajare (*partea II*),

- adoptarea unui număr de măsuri care ar asigura minimumul de protecție al lucrătorilor migranți, în particular în caz de pierdere a locului de muncă, expulzării și plecării din țara de angajare (*partea III*).

Un instrument care aplică expres drepturile consacrate în bilul internațional al drepturilor (*DUDO și Pactele internaționale cu privire la drepturile politice și civile și cu privire la drepturile economice, sociale și culturale*) la situația specifică a muncitorilor migranți și membrilor familiilor lor este Convenția internațională pentru protecția drepturilor tuturor muncitorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora din 18 decembrie 1990 [24], care, după părerea lui A. LUCA, devine un instrument complex de îndrumare juridică pentru statele care formulează politici de migrație [25].

Luând în considerație problematica migrației internaționale, Adunarea Generală a ONU, la 21 decembrie 2001, a adoptat Rezoluția /RES/56/203 [26], prin care îndeamnă statele membre și sistemul Națiunilor Unite să întărească cooperarea internațională în domeniul migrației și dezvoltării internaționale pentru a aborda problemele profunde ale migrației. Autorul, O. RUSU specifică că elementul principal al luptei cu organizarea migrației ilegale este necesitatea largirii colaborării internaționale, fortificării coordonării naționale și elaborării de comun

acord a legilor pentru lichidarea punctelor vulnerabile. Pentru încetarea migrației ilegale este necesară interacțiunea tuturor părților cointerestate în țările de origine, de tranzit și cele de destinație [27].

Pentru prevenirea și combaterea traficului ilegal de migranți, promovarea cooperării între țările semnatare și protejarea drepturilor migranților introduși ilegal, ONU a adoptat, la 15 noiembrie 2000, la New York, Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, ratificată de către RM prin Legea nr. 15 din 17 februarie 2005 [28] și Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe cale terestră, a aerului și pe mare adițional la Convenție, ratificat de RM prin Legea nr. 16 din 17 februarie 2005 [29]. Astfel, victimele traficului ilegal de migranți nu trebuie să fie pasibile de urmărire penală, stabilindu-se drept infracțiuni penale următoarele acte, dacă acestea sunt comise intenționat, în scopul unui câștig financiar sau material, în particular:

- traficul ilegal de migranți, adică introducerea ilegală a unei persoane într-un stat care nu este nici statul de cetățenie, nici de reședință permanentă al persoanei respective;

- producerea, procurarea, furnizarea sau posesia de documente de călătorie sau de identitate frauduloase, având scopul de a permite traficul ilegal de migranți;

- facilitarea șederii unei persoane într-un stat fără îndeplinirea cerințelor necesare pentru șederea legală;

- tentativele, participarea și instigarea la comiterea acestor infracțiuni.

Cu atât mai mult, țările semnatare trebuie să considere următoarele circumstanțe ca sporind gravitatea infracțiunii (*circumstanțe agravante*):

- punerea în pericol a vieții sau a siguranței migranților în cauză;

- supunerea migranților respectivi la tratamente inumane sau degradante, inclusiv cu scopul exploatarei [30].

Autorul A.-A. CUȘMIR reține că, deși atât traficul de persoane, cât și migrația ilegală presupun facilitarea pătrunderii ilegale într-un stat a unor grupuri de persoane, scopul în care se realizează acest lucru și relația stabilită între traficanți și persoanele transportate fac diferența între cele două fenomene. În ambele cazuri, scopul final al traficantilor este reprezentat de obținerea unor profituri materiale, însă acest lucru se realizează în cazul traficului ilegal de migranți exclusiv prin transportarea acestora, ei furnizându-le migranților acest serviciu contra unei sume de bani, iar în cazul traficului de persoane acest lucru se realizează prin exploatarea ființei umane, prin menținerea acesteia într-o stare de dependență totală față de traficanți și prin lipsirea ei de orice drepturi, transportul acesteia fiind doar un pas intermediar în acest proces. Traficul ilegal de migranți este caracterizat deci de o relație de echilibru, de egalitate între persoana care furnizează un serviciu și cea care beneficiază de acest serviciu, în timp ce traficul ilegal de persoane este caracterizat de o relație de victimă – infractor, de o relație de sclavaj între cei doi actori [6, p. 287-301].

Sușținem aserțiunea lui A.-A. CUȘMIR, cu anumite excepții, prin prisma noțiunii formulate de Protocol la trafic ilegal de migranți, care se referă la aspectul invocat că „*traficul ilegal de migranți se realizează exclusiv prin transportarea acestora*”, pe măsură ce s-a omis de a analiza antrenarea altor acțiuni de realizare a acestei fapte prejudiciabile, precum perfectarea actelor, coruperea, organizarea trecerii etc. Aici este relevantă și constatarea autorilor S. NEAGOE, I. TENDER, Gh. VĂDUVA, precum că existau în principal trei mari modalități de trecere a graniței:

- prin forțarea frontierei de către migranți organizați în grupuri de până la 15 persoane;
- prin coruperea unor cetățeni din zonă sau a grănicerilor;
- prin folosirea călăuzelor care, contra unor sume substanțiale de bani, îi transportau până la graniță și

le facilitau trecerea frontierei prin locuri stabilite [7, p. 423-425].

Semnul distinctiv al organizării migrației ilegale constă în faptul că aceasta nu este realizată de victimă, ci de un grup criminal organizat, specializat pe tipul dat de activitate criminală, opinează autorul V. VOINIKOV [31]. Este necesar de menționat că organizarea migrației ilegale nu întotdeauna este un element al traficului de persoane. Organizarea migrației ilegale realizată în cadrul traficului de persoane urmează a fi deosebită de organizarea migrației ilegale realizată la rugămintea sau cu acordul migrantului [32].

În același timp, în cadrul sesiunii nr. 69 a ONU au fost adoptate mai multe rezoluții cu privire la migrație, care au conturat aspectul standardizat al reglementării acestui fenomen, în particular:

- Rezoluția ONU A/RES/69/167 din 18 decembrie 2014, care cuprinde 17 prevederi și recomandări referitoare la protecția migranților [33];

- Rezoluția ONU A/RES/69/187 din 18 decembrie 2014, care cuprinde 19 prevederi adresate statelor membre în scopul asigurării unei atenții speciale acestei categorii vulnerabile, și anume copiilor migranți [33].

Urmare a rezoluțiilor anterioare, la 10-11 decembrie 2018 a fost adoptat, în Maroc, Pactul Global pentru o Migrație Sigură, Ordonată și Regulată - un instrument interguvernamental neconstrângător [34]. Textul acestuia este menit să stimuleze „*cooperarea internațională în materie de migrație între toți actorii competenți, conștienți fiind că niciun stat nu poate gestiona singur problema migrațiilor*”, în condițiile în care se reafirmă „*respectarea suveranității statelor și a obligațiilor care le revin din dreptul internațional*”. Plecând de la ideea conform căreia „*migrațiile au, în mod indubitabil, repercusiuni foarte diferite și uneori imprevizibile asupra țărilor, precum și asupra comunităților, migranților și familiilor lor*”, Pactul apreciază că „*este crucial să nu ne lăsăm divizați și să rămânem uniți în fața dificultăților, pe care le pun*

migrațiile internaționale și a ocaziilor pe care ele le oferă”. În concretizarea scopurilor sale fundamentale, Pactul stabilește un număr de 23 de obiective (*par. 16*), care vizează aspecte cum sunt „*lupta împotriva factorilor negativi și a problemelor structurale care împing persoane să-și părăsească țara de origine*”, „*salvarea de vieți*”, „*întărirea acțiunii transnaționale în fața traficului de migranți*”, „*nerecurgerea la plasarea în retenție administrativă a migranților decât în ultimă instanță*” sau „*asigurarea accesului migranților la servicii de bază*”.

În această gamă de reglementări normative internaționale își găsesc eficiență reglementările naționale care pun în evidență mijloacele juridico-penale de luptă cu infracționalitatea transnațională și transfrontalieră, în particular cele ce incriminează infracțiunea de organizare a migrației ilegale (art. 362¹ CP al RM). Or, mecanismele și mijloacele juridice de combatere a infracționalității de acest gen se proliferază în baza unor reglementări naționale de blanchetă și a unor elemente de normativitate internațională.

Concluzii

- Un pas important este valorificarea relației dintre migrație și dezvoltare, prin asigurarea unui cadru de reglementare și standarde care ar pune în discuții și ar integra procesele migratorii în strategiile de redefinire a acestui fenomen.

- Luând în considerație schimbările economice și sociale majore pe plan mondial, fluxurile migraționale globale, s-a conturat o altă paradigmă, reversă celei facilitări a mișcării forței de muncă, în particular controlul procesului migrațiunii, eliminării migrațiunii ilegale și contracararea organizatorilor migrației clandestine.

- Fenomenul nu a încetat în timp și este o problemă complexă, care indică la examinarea concomitentă a următoarelor elemente: siguranța persoanelor care solicită protecție internațională sau caută o viață mai bună; preocupările țărilor dezvoltate, care se tem

că presiunile exercitate de migrație le vor depăși capacitățile și care au nevoie de solidaritate din partea altor țări; preocupările celorlalte state cărora le este teamă că dacă nu se respectă procedurile la frontierele externe, propriile lor sisteme naționale de azil, integrare sau returnare nu vor putea face față în caz de fluxuri importante etc.

- Politicile migraționiste internaționale sunt bazate pe coeziune și incluziune, care respectă drepturile fundamentale ale omului, în cadrul unor economii sociale de piață solide, oferind cetățenilor un spațiu de libertate, securitate și justiție fără frontiere interne.

- Abordarea problematicii migrației s-ar fundamenta pe două direcții principale care vor continua să coexiste: prima abordare - strâns legată de noul concept de „*spațiu comun de libertate, securitate și justiție*”, asigurând securitizarea migrației prin elaborarea, implementarea și dezvoltarea măsurilor de control al frontierei, prevenirea și combaterea migrației ilegale; a doua abordare - axată pe conceptul „*socio-economic*”, centrată pe dimensiunea socială și economică a migrației - ca componentă a modelului social-european.

- Reglementările internaționale și standardele care rezultă din aceste reglementări internaționale au conturat principalul concept și semnificația reglementării fenomenului migrației la nivel național, în particular punând în evidență cazul Republicii Moldova; or, anume aceste reglementări oferă eficiență normativelor naționale referitor la mijloacele juridice de luptă cu infracționalitatea transnațională și transfrontalieră, în particular în cazul infracțiunii de organizare a migrației ilegale (art. 362¹ CP al RM). Deducem că mecanismele și mijloacele juridice de combatere a infracționalității de acest gen se proliferază în baza unor reglementări naționale de blanchetă și a unor elemente de normativitate internațională.

- În limitele combaterii fenomenului migrației, în special operând cu infracțiunea de organizare a migrației ilegale, un rol aparte îl au reglementări-

le internaționale. Or, infracțiunea de organizare a migrației ilegale, prevăzută la art.362¹ CP al RM în parte, ține de domeniul infracționalității transnaționale/transfrontaliere.

Referințe bibliografice

1. MOȘNEAGA, V. Migrație și dezvoltare: aspecte politico-juridice: OIM, Misiunea în Moldova. Chișinău: 2017. 118 p.

2. SINESCU, C., TROFIN, L. Impactul migrației asupra contextului internațional actual. În: Revista Sfera Politicii, 2009, nr. 137, p. 14-22 [citată 19.01.2021]. Disponibil: http://revistasferapoliticii.ro/sfera/pdf/Sfera_137.pdf.

3. CZAİKA, Mathias, H. de HAAS, The Globalization of Migration: Has the World Become More Migratory? University of Oxford. IMR – Internațional Migration Review, 323 p.[citată 8.09.2021]. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/imre.12095>.

4. Speech delivered by Commissioner Stylianides on behalf of HR/VP Mogherini, during the EP Debate on the Global Compact on Migration, 13.11.2018 [citată 19.01.2021]. Disponibil: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/53754/speech-delivered-commissioner-stylianides-behalf-hrvp-mogherini-during-ep-debate-global_en.

5. Convenția europeană a Drepturilor Omului, amendată de Protocoalele nr. 11, 14 și 15, completată de Protocolul adițional și de Protocoalele nr. 4, 6, 7, 12, 13 și 16 [citată 19.10.2021]. Disponibil: https://www.echr.coe.int/documents/convention_rom.pdf.

6. CUȘMIR, A.A. România în circuitul mondial al crimei, Revista Română de Sociologie. Serie nouă, XVI. București: 2005, nr. 3–4, p. 287–301 [citată 8.09.2021]. Disponibil: <https://www.revistadesociologie.ro/pdf-uri/nr.3-4-2005/Adriana%20Anca%20Cusmir.pdf>.

7. NEAGOE, S., TENDER, I., VĂDUVA, Gh. Istoria grănicerilor și a începutului poliției de frontieră. București: Editura Scaiul, 2003, p. 422 [citată 19.01.2021]. Disponibil: <http://gheorghevaduva.ro/Altevolume/istoria-granicerilor.pdf>.

8. CONSTANTIN, Daniela-Luminița, VASILE, Valentina, PREDA, Diana, NICOLESCU, Luminița. Studiu

nr. 5 privind fenomenul migraționist din perspectiva aderării României la UE, Institutul European din România. București: 2004, 113 p. [citată 14.02.2021]. Disponibil: http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais2_studiu_5_ro.pdf.

9. Pactul european privind imigrația și azilul din 24.09.2008 [citată 19.01.2021]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:j10038&from=RO>.

10. Declarația Universală a Drepturilor Omului [citată 19.01.2021]. Disponibil: https://www.ohchr.org/en/udhr/documents/udhr_translations/rom.pdf.

11. Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28.07.1990. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115562&lang=ro.

12. Конвенция 97 о рабочих-мигрантах (пересмотренная в 1949 году). Дата вступления в силу: 22 января 1952 года [citată 19.01.2021]. Disponibil: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---normes/documents/normativeinstrument/wcms_c097_ru.htm.

13. Legea nr. 209 din 29.06.2005 [citată 12.02.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=118272&lang=ru.

14. Recomandarea Organizației Internaționale pentru Migrație nr.86 privind lucrătorii migrați (revăzută), 1949 citat după LUCĂ A. *op. cit.* (nr. 35).

15. Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28.06.1951 [citată 19.01.2021]. Disponibil: https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf.

16. Protocol privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31.01.1967 [citată 19.01.2021]. Disponibil: https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1967_Protocol_ROM.pdf.

17. Legea nr. 677 din 23.11.2001 [citată 13.02.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=61722&lang=ro.

18. The High Commissioner [citată 19.01.2021]. Disponibil: <https://www.unhcr.org/the-high-commissioner.html>.

19. UNHCR. Stabilizing the situation of refugees and migrants in Europe Proposals to the Meeting of EU Heads of State or Government and Turkey on 7.03.2016 [citată 19.01.2021]. Disponibil: <https://www.unhcr.org/56d94f7e9.html>.

20. [citat 19.01.2021]. Disponibil: <https://en.unesco.org/>.

21. THOMAS, Brinley. Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture. International migration and economic development: A trend report and bibliography by Brinley Thomas. Paris: 1961: UNESCO. 85 p.

22. Convenția OIM cu privire la lucrătorii migranți (Reglementare Suplimentară) 1975, nr. 143 [citat 19.01.2021]. Disponibil: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_100458.pdf.

23. Recomandarea OIM nr. 151 privind lucrătorii migranți din 4.06.1975 [citat 19.01.2021]. Disponibil: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312489.

24. Convenția internațională pentru protecția drepturilor tuturor muncitorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora din 18.12.1990 [citat 19.01.2021]. Disponibil: <https://www.ohchr.org/FR/ProfessionalInterest/Pages/CMW.aspx>.

25. LUCA, A. Reglementări internaționale speciale privind lucrătorii migranți la nivel universal. În: Revista Națională de Drept, 2015, nr. 8 [citat 19.01.2021]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Reglementari%20internationale%20speciale%20privind%20lucratorii%20migranti%20la%20nivel%20universal.pdf.

26. Resolution adopted by the General Assembly [on the report of the Second Committee (A/56/563)] [citat 19.01.2021]. Disponibil: https://www.iam.int/jahia/webdav/shared/shared/mainsite/policy_and_research/un/56/A_RES_56_203_en.pdf.

27. RUSU, O. Organizarea migrației ilegale ca formă de

manifestare a criminalității organizate transnaționale. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale - Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, S.n., 2018. 500 p. (p. 181-187) [citat 05.03.2020]. Disponibil: <http://academy.police.md/assets/files/pdf/conferintu.pdf>.

28. Legea nr. 15 din 17.02.2005 [citat 12.02.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=26556&lang=ro.

29. Legea nr. 16 din 17.02.2005 [citat 12.02.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=26562&lang=ro.

30. Traficul ilegal de migranți pe cale terestră, maritimă și aeriană – protocolul ONU [citat 19.01.2021]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/summary/RO/I33271>.

31. ВОЙНИКОВ, В. Правовое регулирование европейского пространства свободы, безопасности и правосудия. Калининград: 2013. 397 p.

32. ПОТЕМКИНА, О. Иммиграционная политика Европейского Союза: проблемы и перспективы. Москва: 2010, p. 38. 368 p.

33. Rezoluția ONU A/RES/69/167 din 18.12.2014 [citat 19.01.2021]. Disponibil: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_69_167.pdf.

34. Pactul Global pentru o Migrație Sigură, Ordonată și Regulată din 10-11 decembrie 2018 (Maroc) [citat 19.01.2021]. Disponibil: <https://revista.un.md/republica-moldova-a-beneficiat-de-sprijinul-oim-%C8%99i-pnud-%C3%AEn-procesul-de-preg%C4%83tire-pentru-conferin%C8%9Ba-c55baec721ee>.